

KUŽIŠ ?!

LIST ZA MLADEŽ - 29. SIJEČNJA 2016. - BROJ 99

ISSN 1452-9181 COBISS.SR - ID 222583303

Davor Gromilović – »Horse rider in blue jeans« (gromilovic.com)

IZDVAJAMO:

PSIHOLOGIJA:
Strah od propuštanja – 6

MOTRIŠTE:
Pogled u budućnost – 19

INFO:
Državna matura u Hrvatskoj – 11

GLAZBA:
Mangroove – 21

FOTO MJESECA

Spreman za poklade, a vi?

KUŽIŠ ?!

List je besplatan

Osnivač:

NIU »Hrvatska riječ«

Nakladnik:

NIU »Hrvatska riječ«

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika:

Ivan Karan

Urednik izdanja:

Davor Bašić Palković

Suradnici:

Ana Ivković, Ivan Kovač,

Ivana Rudić, Nevena Balažević,

Donna Diana Prčić,

Antonija Dević

Lektura:

Zlatko Romić

Korektura:

Mirko Kopunović

Tehnički prijelom:

Thomas Šujić, Jelena Ademi

Fotografije:

Antonija Sudarević, Vedran Jegić

E-mail:

kuzis07@gmail.com

Web:

www.hrvatskarijec.rs

Tisak:

»Rotografika« d.o.o. Subotica

List izlazi uz redovitu potporu

Tajništva za kulturu i javno

informiranje Autonomne

Pokrajine Vojvodine

Donna Diana Prčić

Poslije blagdana

Prošlo je vrijeme blagdana, pomalo se već približava i sljedeći mjesec. Nakon bezbrižnih tjedana u kojima smo uživali u slobodnom vremenu, domaćoj kuhinji (tko je bio doma), društvu najbližih i svemu što u najljepšem smislu riječi čini blagdane, sada slijedi nastavak uobičajenog životno-studentskog scenarija.

Razdoblje nakon blagdana zna biti poprilično teško, kako zbog manjka novca koje smo potrošili, ali isto tako i zbog povratka u svakodnevnu rutinu. Nove borbe, izazovi i naravno, ispitni rokovi. Što u prijevodu znači knjige u ruke – gradivo u glavu, a pozitivne ocjene u indekse. Treba sjesti i čitati, pisati, raditi na sebi i vratiti se u realnost. Ispiti se neće sami od sebe položiti. Nažalost, u brojnim reklamama koje su se tijekom blagdana vrtjele na svim mogućim televizijama, nikad se ne kaže kako treba živjeti nakon njih. A blagdani, ma koliko dugi bili, uvijek prekratko traju.

Vraćeni u zbilju siječanske stvarnosti mnogi su iznenađeni (ili naprosto nisu) kojim kilogramom viška (posve razumljivo), pa se stoga okreću teretanama, fitnessima i detoxima u nastojanju povratka u staru formu. Nekima to ide lakše, većini teže, ali za sve su krive ukusne slastice bez kojih se blagdani, bez obzira na ekonomsku krizu, još uvijek ne mogu zamisliti. Nema veze, prošli su blagdani, nestat će i viškovi oko struka. Jer život ide dalje.

Novom godinom na red dolaze i novi planovi i odluke. Sve ono o čemu ste govorili ili maštali tijekom blagdana sada dolazi na red za svoje ostvarenje. Primarno, to bi za svakog studenta trebali biti ispiti, a za srednjoškolke dobre ocjene. Sekundarno, ovisno o akademskim godinama ili studentskom statusu, počinju se praviti planovi o potencijalnim povremenim ili stalnijim poslovima kojima bi se mogao nadopuniti mjesečni proračun. Konačno, ovisno o svemu navedenom u posljednju (ne nužno) kategoriju spadaju i sve ostale stvari koje su neraskidivo vezane uz vašu svakodnevnicu. Jer držimo se ipak onoga kako su u životu jednog studenta ili studentice ipak najvažnije studije.

Ipak, uz dužno poštovanje studentskih i učeničkih obveza i svega što one svakodnevno nose, za jednu mladu osobu je ipak izuzetno važno biti sretnom i zadovoljnom.

Novac, posao i karijera jesu važni, osobito u ovim teškim vremenima sve veće besparice i teške borbe za egzistenciju, ali važno je i dijeliti svakodnevnicu s nekim koga voliš i stalo ti je do njega.

U društvu voljene osobe mnogo je lakše putovati životom i nositi se s preprekama koje u njemu nailaze.

A sjećanja na protekli Božić i Novu godinu ostat će zauvijek spremljena u veliku kutiju životnih uspomena, dok će pojedini posebno proživljeni događaji i detalji biti još mnogo puta prepričavani i memorijski osvježivani.

I kada se malo rastužite ili niste pri dobroj volji, sjetite se blagdana i bit će vam bolje. Makar na tren. Ako ne bude, ne očajavajte. Jer svaki dan života je, na svoj način, blagdan.

Nezaposlenost i ekonomska situacija – najveći problemi

Ministarstvo omladine i sporta predstavilo je nedavno rezultate redovitog godišnjeg istraživanja o položaju i potrebama mladih u Srbiji u 2015. godini. Istraživanje je provedeno od rujna do studenoga 2015. godine na nacionalnom reprezentativnom uzorku mladih od 15 do 30 godina.

U usporedbi s dosadašnjim, ovo istraživanje je bilo kompleksnije i obimnije, obuhvaćajući dvije faze terenskog istraživanja, oba s nacionalnim reprezentativnim

uzorkom od po 1.500 mladih, uz 12 fokus grupa organiziranih u većim gradovima Srbije. Teme u istraživanju pokrile su ključne oblasti od značaja za mlade: uvjete života, zapošljavanje, poduzetništvo, prakse, karijerno vođenje i savjetovanje, neformalno obrazovanje, mobilnost, volontiranje, socijalno uključivanje, zdravlje, sigurnost, kulturu, informiranost i druge.

Ovogodišnje istraživanje pokazalo je da su nezaposlenost i ekonomska situacija i dalje najveći problemi mladih u Srbiji, ali

znatno manje nego 2014. godine (23,5 posto u 2015. u odnosu na 38,5 posto u 2014). Mladi nezaposleni koji su završili školovanje, veliki postotak neaktivnosti na tržištu rada objašnjavaju uvjerenjem da se posao dobija samo preko veze (23,2 posto) i činjenicom da su poslovi u ponudi neodgovarajuće plaćeni (22,3 posto).

Iako 46,1 posto mladih smatra da su obuke izvan školskog sustava važan element dodatnog usavršavanja, samo 26 posto mladih je do sada završilo neki vid ovih obuka, dok 37 posto smatra da ih u ponudi nema dovoljno. Postotak mladih koji žive s roditeljima opao je s 70,6 posto u 2014. na 59 posto mladih koji su stambeno i finansijski još uvijek ovisni.

Redovita istraživanja o položaju i potrebama predstavljaju jedno od osnovnih, na podacima utemeljenih polazišta Ministarstva za izradu i praćenje provedbe svih strateških dokumenata iz oblasti omladinske politike kao i za postavljanje prioriteta kod financiranja programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora.

Detaljne rezultate istraživanja o položaju i potrebama mladih u Srbiji možete pronaći na adresi www.mos.gov.rs

(www.mos.gov.rs)

Priručnik o diskriminaciji

Unakladi Komiteta pravika za ljudska prava (YUCOM) iz Beograda objavljen je priručnik pod nazivom »Diskriminacija? Ne u mojoj školi! Jedna škola za sve!«. Namijenjen je učenicima srednjih škola, njihovim roditeljima i svima onima koji se žele bolje upoznati s problemom diskriminacije. Diskriminacija je ozbiljan problem u društvu, javlja se u svakodnevnom životu u različitim situacijama: u školi, na radnom mjestu, u tržišnom centru, kinu, javnom prijevozu... Priručnik će vam pomoći bolje se upoznati s oblicima diskriminacije i načinima rješavanja ovih problema. U priručniku ćete saznati: Što je diskriminacija? Koje su srodne poja-

ve diskriminaciji i zašto ona nastaje? Kako su nasilje i diskriminacija povezani? Kako se može desiti da nismo svjesni da naše riječi i postupci nekog povređuju? Kako naći rješenja za slučajeve diskriminacije? Kako, zašto i kada se obratiti nastavniku, odjeljskom starješini ili ravnatelju škole? Kako, zašto i kada se obratiti prosvjetnoj inspekciji? Kako, zašto i kada se obratiti Povjereniku za zaštitu ravnopravnosti i Zaštitniku građana? Kako pokrenuti postupak pred sudom u najtežim slučajevima?

Priručnik (u PDF formatu) možete preuzeti na internetskoj stranici nakladnika: www.yucom.org.rs.

PRVONAGRAĐENI RAD NA HRVATSKOM JEZIKU U OKVIRU NATJEČAJA UREDA ZAŠTITNIKA GRAĐANA GRADA SUBOTICE POVODOM MEĐUNARODNOG DANA LJUDSKIH PRAVA

Nepoznato rađa strah

Ukoliko bismo pretraživali internet u potrazi za vjerodostojnim informacijama u vezi s migrantskom krizom u Europi, dobili bismo različite odgovore. Nailazili bismo na definicije poput »niz događaja vezanih za masovni dolazak izbjeglica u Europu koji je svoj vrhunac dosegao 2015. godine«...

Jednostavno rečeno, živeći blizu sjeverne granice Srbije, na kapiji Europe, svi smo bili svjedoci kolona ljudi koje svakim danom pristižu vlakovima, autobusima ili pješice u naš grad i okolicu. Bilo nam ih je žao, pomalo smo se i plašili i to su normalne reakcije u takvim situacijama. Ljudi koji su spavali na našem autobusnom kolodvoru drugačije su boje kože, govore nerazumljivim jezikom, vjerojatno imaju i drugačije navike od nas. Nepoznato rađa strah i to nije novo, niti iznenađujuće. Kako ljudi nisu samo osjetilna i osjećajna bića, morali smo razumjeti svoj strah i pokušati prevladati ga i pretvoriti u korisno djelovanje za drugog, u ovom slučaju za migrante koji su se našli u našoj okolini.

Tumačenja su brojna i različita; propituje se i sam pojam migranta; bi li se ljudi koji gonjeni ratom i drugim životnim nedaćama u svojoj domovini mjesecima putuju prema Europi trebali zvati migranti ili izbjeglice. Definirajući ova dva srodna termina, saznali bismo da je migrant osoba koja zbog loših životnih uvjeta u potrazi za boljim životom napušta svoju zemlju i seli se drugdje radi zaposlenja ili školovanja, dok je izbjeglica osoba koja je primorana napustiti vlastitu zemlju jer je životno ugrožena.

A što su djeca? Izbjeglice, migranti ili ne-

što treće? Možemo se tek površno zamisliti nad ovim pitanjem i reći kako ih možemo smjestiti u jednu od tri kategorije ovisno o tome koji su razlozi njihove roditelje i obitelji povele na dug put.

Prvi zaključak koji proistječe iz ovakvog odgovora jeste kako djeca nisu odlučivala o tome hoće li poći iz svojih domova i kamo će poći. Odgovor koji dolazi iz dubljeg promišljanja ovog problema je da djecu ne bismo smjeli djeliti i razvrstavati

u bilo kakvoj krizi, bila ona manjih ili globalnih razmjera razvija svoje načine za opstanak u takvoj situaciji. Dijete koje je bilo prinuđeno biti odvojeno od svoje kuće, prijatelja i u najgorem slučaju, odvojeno od svoje obitelji, ugroženo je na mnogo načina. Osnovna dječja prava na sigurnost, na fizički i emotivni rast i razvoj ugrožena su i remeti se dječji život, što može ostaviti posljedice i na život osobe u odrasloj dobi.

Dok razmišljamo o velikoj migrantskoj

po ovim kriterijima. Dijete bi trebalo biti dijete neovisno o političkim i drugim zbivanjima. Umorna i rasplakana djeca na kolodvorima i granicama zemalja tisućama kilometara od svojih domova ne bi smjela biti ostatak u razmiricama moćnih političkih sila. Mali ljudi cijelog planeta zaslužuju podjednake uvjete za život, rast i razvoj.

Nažalost, to često nije moguće ni u uvjetima mira. Slike uplakane djece u prihvatnim kampovima također se ne bi smjele upotrebljavati s ciljem manipulacije građana. Činjenica je da djeca nisu birala svoju budućnost, niti mjesto stanovanja. Dijete

krizi koja je pogodila Europu i tisuće ljudi koji su napustili svoje domove, ne dozvolimo da se na posljednjem mjestu nađu djeca. Svi oni imaju pravo stvarati ljepše uspomene od ovih koje ih čekaju u beskrajnim redovima na granicama.

Vjerujem da je biti čovjek najuzvišeniji zadatak koji svatko od nas ima. Briga za bližnjeg i za dalekog koji je u nesretnim okolnostima postao bližnji prvi je dio tog velikog zadatka čovječanstva.

Ana Dulić,
3.f, Gimnazija »Svetožar Marković«,
Subotica

Mentalne mape

Da učenje može biti brže i lakše pokazao je psiholog **Tony Buzan** koji je otkrio da mozak ima svoje zakonitosti po kojima pamti i obrađuje informacije te da nije svejedno kako mozgu dajemo informacije. Osmislio je tehniku »mind mapping« koju objašnjava u nizu knjiga (vidi npr. »Use Your Head« ili »Moć dječjeg uma: postanite genije na brzaka«) a koja se sastoji od principa učenja pomoću mentalnih mapa (engl. mind map) koje mozgu (a time i nama) uvelike olakšavaju posao (i memoriranje).

Znate kako se kaže da jedna slika govori tisuću riječi? I ne samo to, nego jednu sliku pamtimo brže, lakše i dulje nego li tisuću riječi. Tako su i mentalne mape u stvari skice koje našem mozgu omogućuju da lakše i dugotrajnije pamti određene sadržaje. To u praksi znači, da bismo dobro upamtili gradivo za kontrolni zadatak, sve one linearne informacije (odnosno riječi u rečenicama) trebamo predstaviti slikama. Naime, kada se susrećemo s »linearnim« informacijama aktivna je samo jedna polutka mozga, ali kada te informacije prikazemo grafički aktiviraju se obje polutke te se informacija brže i lakše posprema u dugotrajno pamćenje te ju ne zaboravimo do kontrolnog zadatka.

Kako?

Da bismo izradili mentalnu mapu, nužno je ono što nazivamo »učenje s razumijevanjem«. Naime, postoje različiti stilovi učenja a najčešći je, na žalost, onaj u kojemu se čita i podcrtava te malo pamti a puno zaboravlja. Osim toga, takav način rada troši puno vremena, misli često odlutaju pa se na određeni ulomak moramo vraćati i po nekoliko puta. No, kada učimo s razumijevanjem, čitajući gradivo (sjetite se kritičkog čitanja) mi tražimo odgovore na pitanja: Tko? Što? Kada? Gdje? Kako?

Zašto?

Dobivene odgovore predstavimo crtežima (često asocijativnim) u mentalnoj mapi. Važno je ključni pojam staviti u sredinu, a pojmove »nižeg reda« oko njega. Dodajući »grane« pojedinom pojmu možemo dodati još značajnih informacija. Preporučljivo

je koristiti puno boja, informacije jednake važnosti označiti istom bojom, fontom, okvirom ili na neki drugi način istaknuti.

Tako izrađena mapa odlična je za ponavljanje gradiva, jer umjesto čitanja a podcrtanoga koje može trajati satima, dovoljno je 5 minuta rada s mapom i ponavljanja pojmova i odnosa u njoj da bi se gradivo osvežilo. Osim toga, mapa je vrlo zgodna

stoje »grane«: didaskalijske, dijalog, monolog, dramska lica, dramska radnja, dramska napetost)

7. duljina linije iznad koje pišete riječ neka bude jednaka duljini riječi – tako će mapa biti pregledna, uredna i jasna

8. koristite različite boje

9. razvijte svoj stil izrade mentalne mape

10. naglasite najvažnije dijelove i kori-

da se na nju baci pogled nekoliko puta na dan, što osigurava spremanje podataka u dugoročnu memoriju.

10 ključnih stvari

1. mapu započnite od sredine papira i to tako da u sredinu ucrtate ključni pojam (npr. upišete »drama« ili nacrtate oznaku za kazalište)
2. koristite različite veličine slova (važnije stvari bliže centru i veća slova; manje važne stvari dalje od centra i manja slova)
3. neka se mapa »grana«
4. odredite i upišite ključne riječi (ključne pojmove »granama« povežite s centralnim pojmom – npr. za pojam drame ključni su pojmovi: dramske vrste, izražajna sredstva, obilježja drame i kompozicija drame)
5. svaka ključna riječ treba biti samostalno zapisana
6. značenje na »granama« koje izlaze iz ključne riječi pojašnjavaju tu ključnu riječ (npr. uz ključnu riječ OBILJEŽJA DRAME

stite asocijacije (asocijacije mogu biti iz bilo kojeg segmenta života, ako vam je npr. omiljena komedija neka u kojoj je glavni lik pas, nabrajajući dramske vrste ne morate pisati »komedija« nego naprosto nacrtajte psa ako je to vaša asocijacija na komediju)

Prvi mačići...

...se u vodu bacaju. Tako ćete vjerojatno za određeno gradivo izrađivati nekoliko verzija mape dok ne izradite onu koja će u sebi imati sve potrebne informacije. Ali to je normalno i dio je procesa. Nakon nekog vremena, izrada mapa će postati brza i laka pa ćete i druge stvari bilježiti sebi na takav način a ne samo školsko gradivo. Plan rada ili obveza također se može predstaviti u obliku mentalne mape kao i popis za kupovinu, plan učenja itd.

Osim u školi, mentalne su mape vrlo primjenjive i u poslu, kako u planiranju tako i u različitim oblicima prezentacija.

Marina Balažev

PSIHOLOŠKI FENOMEN

Strah od propuštanja

U prethodnom broju bilo je riječi o paradoksim slobode izbora, te o specifičnim implikacijama tog paradoksa za našu generaciju. S rastakanjem pouzdanja u akumulirane tradicije i običaje dolazi do okretanja pojedinca društvenom zrcalu kroz čiji odraz dolazimo do evaluacije naših životnih izbora. No s druge strane, okrenutost zrcalu koje društvo postavlja pred nas potiče nas na konstantnu usporedbu sa životima drugih što nužno dovodi do pitanja: vodim li ja život kakav bih mogao voditi? Nema ju li ljudi oko mene ispunjenije i smislenije živote?

Vrtoglavlom ekspanzijom zahvata društvenih mreža i novih komunikacijskih tehnologija u naše živote, izloženi smo ovakvom vidu usporedbi gotovo konstantno. Naša potreba da budemo povezani i u toku s dešavanjima putem društvenih mreža stvara specifičnu vrstu straha koju je većina nas vjerojatno iskusila u nekom momentu. Koliko vam se puta dogodilo da se logirate »samo na kratko« nakon što ste se već odjavili s društvene mreže? Možda se nešto bitno desilo u međuvremenu. Možda se naši prijatelji zabavljaju, a da mi to ne znamo.

»Nešto bolje«

Strah od propuštanja tjeskobno je stanje koje nastaje iz prisilne brige kako pojedinac izostaje ili propušta priliku za društvenu interakciju ili novo iskustvo. Čime god bili okupirani u danom momentu, čini nam se kako se tik na dohvat ruke odvija nešto bolje, zanimljivije ili unosnije. Fenomen straha od propuštanja zahvaća gotovo sve generacije korisnika novih komunikacijskih tehnologija, no posebno je zastupljen među adolescentskom populacijom. Strah da ćemo biti posljednji koji saznaju za post o kojem »svi« pričaju ili da smo izostali s kućne zabave na kojoj su »svi« bili. »Svi« dobivaju stotine »likeova« i »svi« se sjajno provode dok mi zurimo u zaslon.

Osim toga, mlađe generacije odrasle uz, i na, društvenim mrežama imaju osjećaj kako su dužni biti dostupni svojim prijateljima gotovo »24/7«, jer što ako se nekome nešto loše desi? Svađa, prekid, loša ocje-

na, problemi s roditeljima, stvari su koje vršnjaci već generacijama povjeravaju jedni drugima. No danas nam utjeha, potpora i ohrabrenje trebaju u istom trenu, odmah. Nema mjesta za strepljenje jer ga moderni vidovi komunikacije eliminiraju. S druge strane, sama mogućnost instant povezanosti sa stotinama ljudi stvara pritisak i pretjeranu brigu druge vrste: strah da nismo u stanju »ispratiti« i »biti tu« za toliki broj ljudi koji traže našu pozornost. Uz toliki pritisak, malo je čudo što značajna većina tinejdžera ne ispušta svoj mobitel iz ruku.

Usporedbe i vrednovanja

Od akutnog i prolaznog, ovaj se fenomen može razviti u trajnu tjeskobu koja baca iskrivljeno svjetlo na sliku o vlastitom životu, kao i o životima koje, naizgled, drugi vode. Naše virtualno prisustvo, poput profila na društvenim mrežama, u biti je samoidealizirana predodžba kojom izlazimo pred druge slične predodžbe. Svjesno ili ne, naši virtualni životi konstantno se vrednuju kroz usporedbe s virtualnim životima naših prijatelja i poznanika. Uz to nam se čini da naši prijatelji imaju ispunjenije i zanimljivije živote u odnosu na naš sasvim monoton i »običan« život. Drugim riječima, tuđe nam virtualno prisustvo izgleda

poput dobro režiranog trailera nabijenog najboljim scenama, dok nam se vlastiti život nadaje kao nakupina nespretnih i promašenih scena koje ne dopiju u završni rez. Tako nas, mahom nesvjesna, želja da budemo prepoznati, priznati i potvrđeni navodi da iskrivljujemo vlastitu predodžbu ne bi li virtualni odraz našeg stvarnog života izgledao uzbudljivije, ispunjenije i sretnije.

Dio smo generacije koja slavi slobodu izbora, ali mrzi raditi izbore. Više smo vođeni pomišlju na propuštene prilike nego odlučnošću da ostvarimo puni potencijal izbora koje smo napravili. Ukoliko se ovaj začarani krug ne prepozna i osvijesti u svojim ograničenjima, vrlo lako može odvesti k osjećajima neadekvatnosti, promašaja i propusta. Opsjednutost onime što smo mogli napraviti ili biti sprječava nas da uživamo u onome što je momentalno ispred nas. Bitno je spoznati da je naša perspektiva na život jednako bitna, ako ne i bitnija, od prostog zbira stvari koje smo napravili i mjesta na kojima smo bili. Umjesto neprestanog uspoređivanja koje nam može stvarati tjeskobu, možda bi bilo bolje pogledati u sebe i svijet oko sebe. Nekada napraviš dobar izbor. A nekada izbor provedeš na pravi način. Razlika je bitna.

Marko Balažević

U ČAST DAVIDA BOWIEJA

Heroji na jedan dan

Budim se i kao većina ljudi koji posjeduju pametni telefon spajam se na Wi-Fi. I gle čuda: svijet se promijenio. Više ne živim u onoj Srbiji u kojoj velika većina mladih, pa i starih, sluša turbo-narodnjake, gdje je većina noćnog života nabijena dotičnom glazbenom estetikom. Ovo je skroz neka nova država, ovo su skroz neki novi ljudi, ovo je država u kojoj su svi čuli tko je i svi slušaju **Davidu Bowieja**. Dobrodošli u ovu novu državu. Transformaciju većine mojih prijatelja na facebooku prihvatila sam s oduševljenjem, ali onda sam došla do pojašnjenja – vijesti da je čuveni glazbenik preminuo. Je li moguće da nečija smrt može promijeniti našu realnost na jedan dan? I to cijeli. Nisam znala jesu li to isti oni ljudi koje poznajem cijeli život...

Izložba u Londonu

Upravo zbog ovog slučaja, a u čast velikog pop glazbenika, izabrala sam pisati o međunarodnoj retrospektivnoj izložbi »David Bowie Is...« postavljenju trenutačno u Victoria Albert muzeju u Londonu. Iako je ovo putujuća izložba, koja će u narednih par godina obići svijet, sve moje »prosvetljene« prijatelje moram razočarati – Beograd nije jedan od gradova gdje će ona gostovati.

Bowie i vizualna umjetnost? Možda niste znali, Bowie je jedan od prvih i najutjecajnijih preformera modernog doba. Zanimljivo je da su autori izložbe ostavili prostora posjetitelju da sam izabere što je za njega Bowie, zato je naziv izložbe nedovršena rečenica. Osnovna vodilja izložbe su Bowijeve riječi »da je umjetnost nestabilna« i »da ne postoji autoritet u umjetnosti, postoje samo mnoga njezina shvaćanja«. Uz ove Bowijeve riječi, taj nedovršen naziv izložbe dobija potpuni smisao.

Kiborg i kameleon

David Bowie je postao Bowie tek pod utjecajem svog menadžera koji se plašio da će kao David Jones biti miješan s Davy Jonesom iz »The Monkees«. Bowie dolazi od naziva noža koji je nastao u 19. stoljeću. Rođen je 1947. u Brixtonu u južnom Londonu. Iako je jednom izjavio da je kiborg i nitko mu nije povjerovao, on je doista čudnovat i nadasve drugačiji izvođač zato ga je teško svrstati u neki glazbeni žanr, pa ga mnogi nazivaju glazbenim kameleonom. Osim promjene zvuka i žanra, Bowie je poznat po svojim fizičkim transformacijama. Posao muzeja ovdje je bio izrazito težak, izvedbe i glazbena djela Davida Bowieja autori izložbe trebali su staviti u neki kontekst. Njegov rad bio je od samom pojavljivanja na sceni duboko analizi-

ran ali nikada potpuno shvaćen, stoga je kontekstualizacija izrazito teška. Dnevnik Bowie je pravi hit na izložbi. Na stranicama možemo vidjeti njegove isječke iz života koji je štitio od javnosti od 1975. godine. Genijalnost ovog autora počiva u njegovim idejama, na izložbi se može pronaći nacrt teksta pjesme »Because You Are Young« na A4 formatu, koji sadrži više ideja od nečije cjeloživotne karijere. Najveća rupa u karijeri, ako to možemo nazvati rupom, je razdoblje 80-ih kada je Bowie izgubio interes za glazbu, umjetnost i performans.

Za posjetitelje je obavezan audiovodič, cijelu izložbu gledate okruženi glazbom, intervjuima i live nastupima ove legende. Inače, njegova posljednja pjesma »Lazarus« izašla je 17. prosinca kao najava njegovog 25. albuma »Blackstar«. Spot za ovu pjesmu izašao je 3 dana prije nego li je Bowie napustio svijet.

Ovu izložbu i njegov posljednji album možemo promatrati i kao fantastičan marketinški trik, ali i kao dostojanstveni i pompozni oproštaj od jedne duše koja je ostavila vječiti trag na čovječanstvo. Na stranici V&A muzeja možete pronaći gradove gdje će ova izložba biti postavljena, na youtubeu pjesmu »Lazarus«, a ostalo je na vama. Ova jednodnevna renesansa koja je pogodila Srbiju je dovoljna za tračak nade.

Ivana Rudić

DAŠKO MILINOVIĆ, VODITELJ EMISIJE »ALARM« NA O RADIJU

Satirično radijsko buđenje

Daško Milinović jedan je od voditelja emisije »Alarm« u sklopu jutarnjeg programa na O radiju (www.oradio.rs). Svakoga jutra, s kolegom **Mlađom Urdarevićem**, komentira aktualna dešavanja u zemlji i svijetu. Emisija »Alarm«, koja se emitira svakodnevno od 6 do 9 sati, uživa veliku popularnost zahvaljujući originalnom radijskom dvojcu britkih jezika.

po živi na netu. Samo je metod prijenosa signala drukčiji. TV i tisak su se izmijenili u svojoj suštini zbog neta, a radio je ostao radio, samo ga sad loviš netom a ne FM antenom. Mi smo na web-only radio stanici i još uvijek nam je teško, jer je net u Srbiji i dalje luksuz i pokrivenost nije dobra, ali vjerujem da može biti samo bolje. Društvene mreže su u velikoj mjeri ipak smeće i šum u pozadini. Još jedna odlična ideja

vjerujem u snagu satire. Promjena se ipak postiže konkretnom akcijom. Nije dobro da se otpor svede na satiru, jer ona je ipak samo davanje oduška napaćenoj duši.

KUŽIŠ?! Kakav je položaj novinara i novinarske profesije u Srbiji? Koliki je prostor autonomije u radu i ima li je uopće?

Položaj je bedan i sramotan. U velikoj mjeri jer je ideja o profesiji ili zastarjela ili nova, ali pogrešna. Veliki broj onih koji bi danas trebali nositi novinarstvo su tu iz pogrešnih razloga. Jedan dio su ljigavi PR manageri, a drugi dio su veterani 90-ih koji su navikli šlepati se na nekakvo kljakavo disidentstvo pa, ili žele staru slavu, ili dotiranje da bi bili etični.

KUŽIŠ?! Kako komentiraš novinarsku autocenzuru? Jesi li ikada pristao na nju?

Autocenzura je odsustvo hrabrosti iliti kukavičluk. Ja stvarno ne znam kako nekoga naučiti da bude hrabar? Nisam se nikada autocenzurirao. Ako imam pravu informaciju i stav o njoj, nemam problem da to uvijek kažem. Zaista me ne plaše nepismeni bijednici koje bih mogao naljutiti. Oduvijek pronalazim posebno zadovoljstvo u tome da nisam s njima i da ih nerviram. Nema izgovora za kukavičluk. Ako nemaš hrabrosti za posao, mijenjaj posao. Nemoj zauzimati mjesto hrabrijem i srozavati posao. Ako možeš biti kupljen ili zastrašen, što je ljudski, samo promijeni posao.

KUŽIŠ?! Koje su prednosti i mane vođenja jutarnjeg programa?

Prednosti: osjećaj da značiš ljudima i da im zaista pomažeš u životu i činiš ih sretnijim. Mane: posao se obavlja jaaaako rano ujutro. Užasno je rano!

KUŽIŠ?! Odakle ti i Mlađa crpite pozitivnu energiju koju svakoga jutra prenosite svojim slušateljima?

Sve ono što smo radili i što smo u životu bili i jesmo – je naša snaga i energija. Odatle dolaze. Svuda smo bili, svašta radili, muvali se i petljali u milijun stvari i doista sudjelovali u životu. I dalje to radimo. Mi smo samo oni koji to umiju lijepo ispričati. To je sve. Ali to uopće nije malo i to se lijepo osjeća.

Nevena Balažević

KUŽIŠ?! Za početak, reci nam nešto o konceptu emisije »Alarm«. Pripremate li se za emisije ili se oslanjate na improvizaciju?

Koncept je vrlo nerevolucionaran. Pregled događaja od posl. jedne emisije do novog jutra uz dosta glazbe koju smatramo dobrom i pokretanje tema koje su zabavne i konstruktivne. Pripremamo se utoliko što prije spavanja pregledamo šta ima novo na netu i povadimo neke linkove o temama za ujutro. Improvizacija je 93,7 posto.

KUŽIŠ?! Internet kao medij posljednjih je godina umanjio utjecaj televizije i radija. Kako komentiraš sveprisutnost društvenih mreža i njihov utjecaj na našu svakodnevnicu?

Ne mislim da je potisnuo radio! Zapravo, radio kao najstariji elektronički medij je profitirao od interneta. Koncept radija lije-

koja je odvedena u lošem pravcu. Društvene mreže su zamišljene kao neki glasnik društva, a sada su postale samo društvo.

KUŽIŠ?! U koju svrhu vi koristite društvene mreže? Postoji li povratna informacija od slušatelja?

Koristimo ih kao messenger i kao način da objavimo nešto između dvije emisije. Nadamo se da naše socijalno-mrežne ispostave služe slušateljima da se nađu sa sličnomišljenicima. Ne pumpamo lajkove i ne kupujemo pratitelje. To bi bilo besmisleno. Treba nam realna slika o našem dometu.

KUŽIŠ?! Satira kao način medijskog izražavanja postaje sve češća i, čini se, potrebnija...

Satira je uglavnom glas prosvjeda i to prosvjeda kad je prosvjed onemogućen u velikoj mjeri. Satira znači inteligenciju, pa normalno da je volimo i volimo se smatrati i satiričarima. Moram priznati da ne

Netaknuta slika zaboravljenog vremena

Mnogima je cilj za praznike otputovati u strane zemlje, otići što dalje iz naših krajeva barem na kratko. Ali, s druge strane, postoje ljudi koji u to doba biraju uživati u svom rodnom kraju: gradu, selu ili pak na mjestu koje nažalost polako postaje zaboravljena prošlost. Mjestu gdje su naši preci živjeli i stvarali sve na potpuno drukčiji način,

ne dopušta govoriti. Samo pješačite, šutite i razmišljate gledajući u čistinu prostranih ravnica prekrivenih bjelinom snježnog pokrivača.

Ulaz do salaša je sačinjen od zemlje crnice i korovske trave koja je u ovo vrijeme godine zamrznuta ledenim omotačem. Dvorište okružuje bagremovo drveće tako gusto da salaš iz daleka liči na šumarak. Pri

i najbolja zaštita ovakvog mjesta. Usred avlije stoji veliki, godinama star, dud. Debelo stablo nagnuto dolje, širi se svojim granama i svojim izgledom govori kako je ispratio mnoge naraštaje ovog salaša.

Bunar i muškatle

Nedaleko od kuće se nalazi bunar, izvor čiste i uvijek hladne vode. Ispred kuće stoji muškatle umotane u raznorazne najlonne zbog zimske hladnoće, dok je dvorište puno starih, a i novih voćkica, a na bunaru samo privremeno stoje košari oraha, a ljeti najčešće tegle svježe napunjene kornišonima. Nedaleko od salaša stoji pripremljena »ogrizina«, čvrste stabiljke kukuruza, kao i hrpe »čutaka« za potpalu peći. U ovo hladno vrijeme najveća radost je ući u kuću i sjesti kraj zapečka. Zapečak je razmak između peći i zida sobe, mjesto gdje ćeš se uvijek prvo skriti nakon hladnog dana. Paorska peć se nalazi u kutu sobe i ostavlja poseban dojam starog, pravog, domaćinskog salaša. Kraj peći je kotarica s ručnim radom: priborom za štrikanje čarapa, iglama i kucicama s vunanim klupčadima za štrikanje, što je glavna zanimacija bake u ove zimske, hladne dane. Zapečak je najomiljeniji kutak i djeci za igru, jer je u njemu toplo i nikom ne smetaju. U prazničnim danima salašari najčešće posjećuju jedan drugog, i tako nesmetano vode natenane duge »divane«.

Ipak, salaša ima sve manje. Samo u okolini Subotice ih je nekada bilo čak 2.500, dok ih danas možemo na prste pobrojati. Ljudi ponekad zaboravljaju da prošlost može biti lijepa i korisna i danas, te atraktivna ne samo starima, nego i mladima. Zbog lakšeg načina života danas se teže opredjeljujemo za život poput ovog, ali pravo je bogatstvo što imamo mogućnost osjetiti kako su živjeli i radili naši preci i da to, makar i kroz uspomene, sačuvamo od zaborava. Barem u ovo praznično vrijeme da doživimo dragost naših sela i salaša, ušuškanih u ravnice, dok koračamo dragim stazama zavičaja i budimo u sebi one stare, pomalo zaboravljene uspomene.

Kristina Ivković Ivandekić

mjestu koje miriše na nestvarnu prošlost, a koje nama Vojvođanima nikada neće moći iščeznuti iz srca. Salaši, oni daleki, prostrani i živi.

Većina ljudi, živjeli na salašu ili ne, znaju što takvo magično mjesto može pobuditi u njima. Nezaobilazno je to obilježje ovog predjela, mjesto okruženo prostranim njivama, voćnjacima ili vinogradima. To salaše čini još nedostižnijim i nestvarnijim.

Prostrana tišina

Nedaleko od sela, na pomalo zapuštenom putu nalazi se salaš bake Ane. Pješačenje do tog salaša navodi da osjetite mir, tišinu i čistinu ledenog zraka koji vam

ulasku u prostranu avliju nemoguće je ne primijetiti ogroman čardak iz kojega je, ne tako davno, izvirivala žuta boja jesenskog kukuruza. Taj čardak, kojega su izgradili nekadašnji žitelji ovog salaša, je sagrađen od čvrstih drvenih dasaka koje bi trebale služiti stoljećima. Nedaleko od čardaka sagrađene su štale, svinjci s oborima i kokošinjci koji su odzvanjali od zvukova domaćih životinja, željnih trčanja po prostranim livadama. Još po koja koka ponosno šeta dvorištem znajući da je jedina koja može biti vani u ovo godišnje doba. Na nju vješto pazi banda salašarskih kerova koji su pušteni na slobodu radi boljeg osmatranja mogućih životinjskih, a i ljudskih neprijatelja, ili pak neznanaca. To je jedina, a možda

UKOLIKO ŽELITE STUDIRATI U HRVATSKOJ

Kako izgleda državna matura?

Za sve učenike koji žele studirati u Republici Hrvatskoj u tijeku je prijava za polaganje ispita državne mature. Krajnji rok za prijavu je 2. veljače. Državna matura je skup ispita iz određenih nastavnih predmeta koje je učenik učio tijekom svog najmanje četverogodišnjeg srednjoškolskog obrazovanja. Cilj državne mature je provjera i vrednovanje postignutog znanja i sposobnosti učenika, stečenih obrazovanjem prema propisanim općeobrazovnim nastavnim planovima i programima. Hrvatski je obrazovni sustav od školske godine 2009./2010. uveo državnu maturu i izgradio Nacionalni informacijski sustav kojemu se pristupa putem mrežne stranice www.postani-student.hr.

Kandidati na jednome mjestu mogu prijaviti i do deset studijskih programa, bez odlaska na visoka učilišta, polaganjem jedinstvenih ispita.

Obvezni ispiti koji se polažu na državnoj maturi su iz općeobrazovnih nastavnih predmeta koje je učenik pohađao tijekom srednje škole, a to su: hrvatski jezik, matematika i strani jezik. Ispiti državne mature iz hrvatskog jezika, matematike i stranog jezika mogu se polagati na dvjema razinama: višoj razini (A) i osnovnoj razini (B) dok se ostali ispiti državne mature polažu na jednoj razini. Uvidom u zahtjeve studijskih programa kandidat će se sam opredijeliti za razinu koju će polagati na ispitu državne mature. Položena viša razina (A) na ispitu omogućuje kandidatu pristup i onim studijskim programima koji traže osnovnu razinu (B). Popis izbornih ispita donosi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja za svaku školsku godinu i objavljuje ih na svojoj mrežnoj stranici. U jednome roku može se odabrati najviše šest izbornih ispita.

Osim vrednovanja rezultata ispita državne mature, visoka učilišta vrednuju i ocjene iz srednje škole, a za pojedine studijske programe uvjetuju se i dodatne provjere posebnih znanja, vještina i sposobnosti potrebnih za uspješno studiranje.

Kandidati koji su svoje srednje obrazovanje završili izvan Republike Hrvatske nisu obvezni polagati ispite državne mature, ali ako ne polože ispite državne mature ne dobivaju bodove koje ti ispiti donose.

Kandidati koji srednje obrazovanje završavaju ili su završili izvan Republike Hrvatske trebaju:

1. registrirati se kao novi korisnik na mrežnoj stranici www.postani-student.hr; Pri registraciji korisniku će sms-om biti dostavljena korisnička oznaka, lozinka, PIN i TAN
2. unijeti osobne podatke i podatke o školovanju
3. unijeti završne ocjene iz svih nastavnih predmeta srednje škole
4. prijaviti željene ispite državne mature i studijske programe.

skog programa (ako ih kandidat posjeduje), šalje se na adresu: Agencija za znanost i visoko obrazovanje, Središnji prijavni ured, Donje Svetice 38, 10.000 Zagreb.

Dokumenti koji su poslani u svrhu prijave ispita državne mature ujedno vrijede i za prijavu studijskih programa. Dokumenti moraju biti preslike ovjerene kod javnoga bilježnika. Nepotpuna dokumentacija neće se uvažavati, čime će kandidatu biti onemogućen plasman na rang-listi. Poslani dokumenti neće se vraćati. Ako je neki od priloženih dokumenata izdan na stranome jeziku, kandidat je dužan priložiti i

Kandidati koji prijavljuju ispite državne mature, na adresu: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Petračićeva 4, 10.000 Zagreb (s naznakom 'Dokumenti uz prijavu ispita DM'), dostavljaju, isključivo preporučenom poštom, sljedeće dokumente:

- potpisanu (iz sustava ispisano) prijavnicu ispita državne mature,
- dokaz o državljanstvu pod kojim se kandidat prijavljuje (ovjerenu presliku domovnice za državljane Republike Hrvatske, a ovjerenu presliku putovnice za strane državljane)
- dokaz o završetku svih razreda srednje škole (ovjerenu presliku svjedodžbi za svaki pojedini razred)
- ovjerenu presliku potvrde o vanjskom vrednovanju ukoliko ga je kandidat položio
- ovjerenu presliku potvrde o rezultatima međunarodnih natjecanja znanja, koja se vrjednuju za upis prijavljenoga studij-

prijevod ovjeren kod ovlaštenoga sudskog tumača što se ne odnosi na učenike koji su završili na hrvatskom nastavnom jeziku.

Izuzetno je važno kontinuirano pratiti sve informacije koje se objavljuju na mrežnoj stranici www.postani-student.hr, a na kojoj će biti objavljeni uvjeti i kriteriji vrjednovanja za upis na studijske programe, kao i ostali ažurirani podatci, važne obavijesti i detaljne upute za rad sa sustavom.

Ukoliko imate dvojbi, pitanja ili poteškoća vezanih uz prijavu u sustav, polaganje ispita državne mature ili prijavu studijskih programa, na adresi www.postani-student.hr nalaze se »često postavljana pitanja i odgovori«. Također, za sva pitanja, nedoumice i pomoć na raspolaganju je Ured Hrvatskog nacionalnog vijeća 024/554-623 i 553-795, te **Jasna Vojnić**, dopredsjednica Odbora HNV-a za obrazovanje.

K. U.

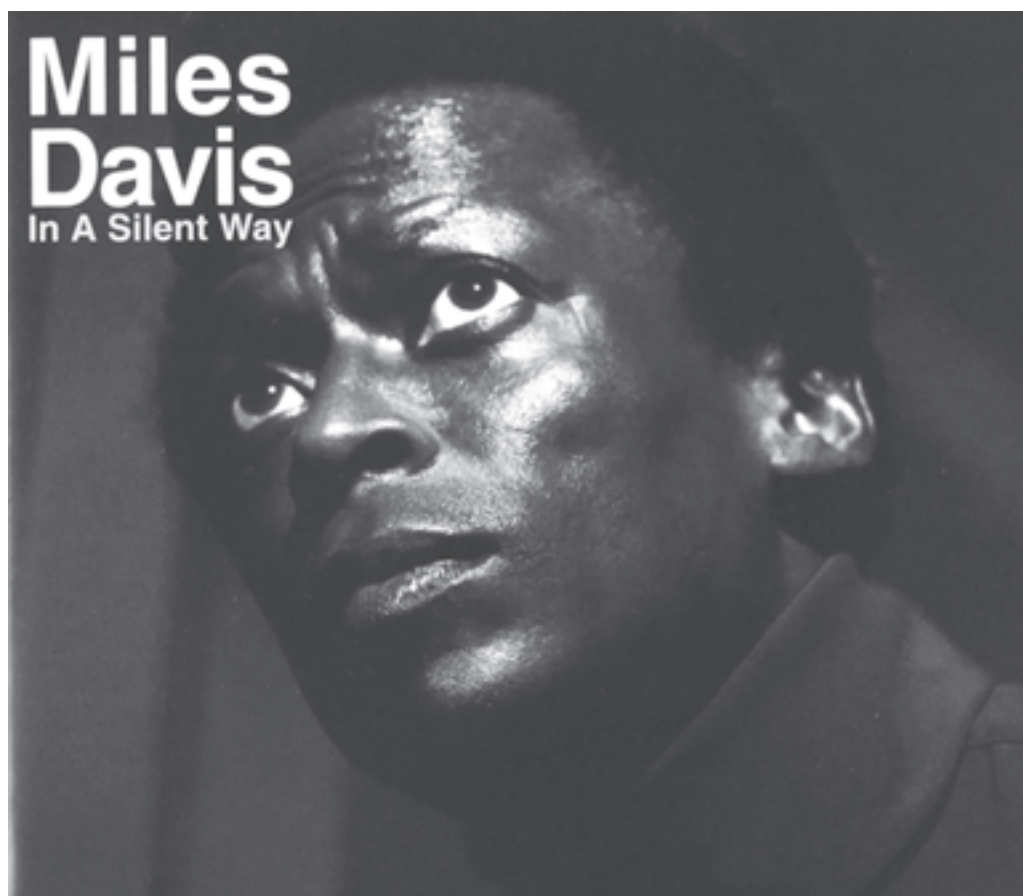

Taylor Swift

KUŽIŠ ?!

NAJBOLJI ALBUMI POP GLAZBE: MILES DAVIS – »IN A SILENT WAY« (1969.)

Uvertira za jazz-rock fuziju

nu, okrenete li ploču, i oceani tišine između Milesovih sjajnih, uvijek dotjerano umjerenih melodija i **John McLaughlinovih** naizgled beskrajnih ali tehnički savršeno primjerenih gitarskih dionica, nisu ništa drugo do genijalni. Album je producirao **Teo Macero**.

»In A Silent Way« se nalazi između Milesovog ranog stvaralaštva, katkad s previše zalaska u elektroniku, i potpune jazz-rock grmljavine, koju su on i njegov sjajni i talentirani band snimili u nadolazećem desetljeću. To je prvi korak k vrhuncu ovoga žanra, Davisovom albumu »Bitches Brew«. Stariji ljubitelji fuzijske glazbe su ga mrzili, a mlađe, rock generacije su ga obožavale. Desetljećima kasnije Davisov trijumf bio je priznat i potpun. U pitanju je nezaobilazan i iznimno utjecajan album.

Robert Tilly

Miles Davis (1926. – 1991.) bio je američki jazz glazbenik, trubač i skladatelj. Smatra se jednim od najznačajnijih glazbenika 20. stoljeća. Njegov album »In A Silent Way« iz 1969. ni u kojem slučaju nije album za ljubitelje klasičnoga, tradicionalnoga jazz-a, slušatelje triakordnog rokenrola, ili nekog tko voli žestoku fuzijsku glazbu nalik Weather Reportu. Ovo je ploča za nekoga tko voli da se glazba širi bez hitanja, nekoga tko cijeni umjetnika dostatno osjećajnoga za dopustiti tišini da bude jednako glasna poput glazbe i za onoga tko uživa u slobodi glazbenika koji se kreću kroz zvuk slobodno, bez limita, a opet da to ne bude

free-jazz. Sastavljen od dvije produljene numere, od kojih je svaka nešto kraća od 20 minuta, »In A Silent Way« rijedak je slučaj albuma koji ima toliko i tako primjeren naziv. Takva je ploča mogla nastati samo na koncu 60-ih godina minula stoljeća i koju je snimiti mogao samo glazbenik koji je iscrpio sve mogućnosti prve, iznimno utjecajne polovice svoga opusa i karijere.

Uz, naravno, neponovljivu Milesovu trubu, najbolja mjesta na A-strani su majstorije na klavijaturama **Herbieja Hancocka** i **Chicka Coreae**, sanjivi i onirični sopran-saksofon **Waynea Shortera** i nevjerojatna atmosferska i posve ambijentalna svirka **Joea Zawinula**. U međuvreme-

SUPERMAN

BARUN TRENK (1711. – 1749.)

Neustrašivi i kontroverzni ratnik

Franjo Trenk, njemački: Franz Freiherr von der Trenck (rođen u Reggio Calabria, Italija, 1711. – umro u tamnici Spielberg u Brnu, 1749.), bio je austrijski pukovnik.

Rođen je u vojnoj obitelji, tijekom službe svog oca Ivana u Italiji, koji je prešao na katoličanstvo iz zahvalnosti za dobijenu službu. Trenk je zapravo bio Prus s austrijskim državljanstvom, s velikim posjedima u Slavoniji. Djetinjstvo je proveo u Italiji, Hrvatskoj i Mađarskoj. Odgojen je kod šopronskih i požeških isusovaca.

Postao je carskim vojnikom 1728., ali je tri godine kasnije nečasno odstupio i odlučio živjeti mirnim životom u Požegi. Oženio se i nekoliko godina živio na svom imanju. Međutim, nakon smrti supruge uslijed epidemije boginja, se 1737. u njemu budi vojni poriv i nudi se da organizira slobodnu formaciju, tzv. pandure za borbu protiv Turaka, ali je ta ponuda odbijena. Stoga odlazi biti plaćenik u ruskoj husarskoj vojsci. Ratuje protiv Turaka kao konjički zapovjednik, no ubrzo se sukobljava s nadređenima. Dolazi pred vojni sud pod optužbom da se nedostojno ponio prema pretpostavljenom, zbog neposluha itd. Međutim, postao je i iznimno popularan jer se usprotivio naredbi za povlačenje, a generala, komandanta fronte je osudio na višemjesečno kopanje šanca! Kada je povratio slobodu, otpušten iz carske službe, vratio se na svoje slavonske posjede.

Austrijski princ **Charles Alexander od Lorraine** se zainteresirao za njega, te unatoč toga što ga generali nisu voljeli, uspijeva napredovati i stjecati činove 1744. godine.

U ratu za austrijsko naslijeđe postaje poznat po svojoj paravojnoj skupini pandura koja je specijalizirana za rat na fronti, gerilsku borbu, napade iznenađenja i slične specijalne operacije. Trenkovi panduri su bili uglavnom Hrvati s njegovih posjeda i okolice, angažirani kao plaćenici, iskusni ratnici iz rata s Turcima. Trenkovi posjedi su bili u Pakracu, Nuštru, Osijeku i Banatskom Brestovcu, te je u redovima njegovih trupa bilo i stanovništva Vojvodine koja je tada pripadala Mađarskoj. O jedinici se pronio glas po brutalnosti i o njima se govorilo sa strahom i poštovanjem. Panduri su marširali Bečom prije no što su krenuli na Prusiju. Godine 1740. mu je carica **Marija Terezija** dopustila utemeljenje skupine od tisuću pandura, koja je kasnije narasla na 5.000 vojnika.

Ratovao je i protiv Francuza, jednom prilikom su izbili čak do Elzasa. U jednoj bitci se uopće nije pojavio sa svojim trupama prema naređenju pretpostavljenih, već je izravno napao tabor pruskog cara, koji je ipak uspio pobjeći jer su panduri opljačkali sve što su zatekli, umjesto da ga gone. Nakon nekog vremena Trenk je optužen za razne stvari, uključujući kažnjavanje vojnika mimo vojnog suda. Osuđen je na tamnicu gdje je ostao do konca života, mada je jednom uspio pobjeći i dokopati se Nizozemske, ali je vraćen. Prema nekim izvorima, izvršio je samoubojstvo trovanjem, a u oporuci je svoje bogatstvo ostavio njemačkom gradu Marienburgu koji je opljačkao i razrušio.

Trenkovi mumificirani ostaci se mogu vidjeti u kripti kapucinskog samostana u Brnu. Smatra se kako je preživio 102 dvoboja, a ukupno je ranjen 14 puta. Što u ratu, što u dvobojima. Dva puta je osuđivan na smrt.

Za života je govorio »Ich bin Schlavoner«. S njime su Hrvati u Europu prvi uveli vojnu glazbu, prvi su rabili turski instrument činele. To je imalo i efekt zastrašivanja, kao i njihove uniforme i imidž koji su gradili. Po njima su kreirani dugi lovački noževi s natpisima »Vivat pandur« i s vrhom koji se zvao »pandur spitze«.

Mnogobrojni Trenkovi protivnici dizali su optužbe protiv njega, a koje su se odnosile i na silovanja, pronevjere, namjeru dizanja bune u Slavoniji, ali su se na sudu te optužbe pokazale neutemeljenima. No, njegovi protivnici su obnavljali postupke, on nije želio tražiti kraljičin oprost te je tako i ostao u tamnici do konca života. Tamo je i napisao autobiografiju i dvije knjige memoara.

Trenkovi panduri zadržali su svoj kontinuitet do 1918. godine. U Njemačkoj, Austriji i Hrvatskoj i danas postoje povijesne udruge koje njeguju tradiciju Trenkovih pandura s usklikom »Wir sind Kroaten, wir sind panduren!«. Prije četiri godine je u Požegi na mjestu gdje je bila njegova kuća postavljena je spomen ploča.

N. P.

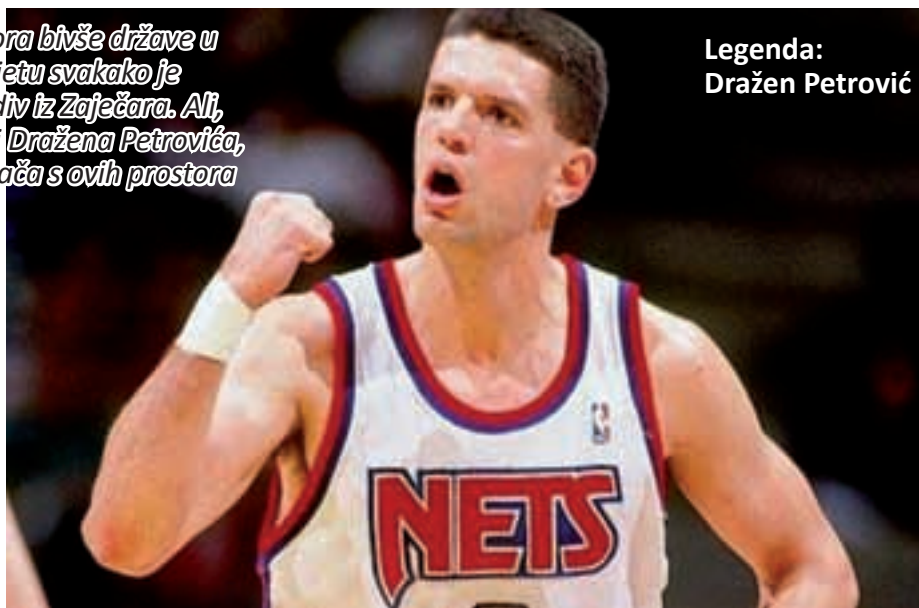

NBA IGRAČI S NAŠIH PROSTORA

Naše zvijezde nadaleko sijaju

Trenutačno najveće ime s prostora bivše države u najjačoj košarkaškoj ligi u svijetu svakako je Bobi Marjanović, 221 cm visoki div iz Zaječara. Ali, Amerikanci nikada neće zaboraviti Dražena Petrovića, do sada ipak neprevaziđenog igrača s ovih prostora

**Legenda:
Dražen Petrović**

Nije neuobičajeno čuti s ove strane bare kako Amerikanci ne znaju tko smo, otkuda smo, a kamoli izgovoriti iliiti spelovati naša imena. Točnu zemljopisnu lokaciju nam teško određuju. Međutim, uvijek je lijepo vidjeti da nismo posve strani našim zapadnim prijateljima, pogotovo u zemlji koja svakoga ljeta našim studentima daje prigodu raditi i dobro zaraditi. Neki su, pak, i te sreće da se tamo mogu stručno baviti svojim obrtom, pa tako i sportom.

Welcome to The Bobi Show

Tako se uspio ne samo zaputiti u američke profesionalne vode, već se i u kratkom roku ostvariti košarkaš iz Zaječara **Boban Marjanović**. O tome kako je postao glavna atrakcija u najjačoj košarkaškoj ligi na svijetu – NBA, svjedoči i nedavni post na twitteru sportske reporterke **Michelle Beadle**, koja je javno zatražila da joj se pod hitno nabavi Bobijev dres. Činjenica da je ova voditeljka ESPN-a veliki fan Spursa iz San Antonija, gdje se i sama školovala, sigurno ima utjecaja na njenu fascinaciju ovim 2,21 metara visokim divom.

No, nije jedina. Građani širom SAD-a, koji nisu iz Teksasa, čak i oni koji ga nikada nisu posjetili, redovito prate našeg gorostasa i za njega navijaju. **Julien Nolan**, reporter iz Los Angelesa, izjavio je da je Marjanović postao omiljeni igrač svih fanova Spursa. **David Pick** je konstatirao da je prvi igrač u povijesti Spursa koji je postigao 12 skokova u 15 minuta. **Sam Meyerkopf** iz New Hampshirea, koji na profilnoj drži sliku **Dražena Petrovića**, predlaže svima koji ga vole da ga radije oslovljavaju s Bobi, čime će zvučati više cool (tome će uostalom pridonijeti i sricanje po Vuku, s obzirom na to da bi mu se na engleskom ime pisalo kao Bobby). Tekma Spursa je stoga poznata i kao The Bobi Show. No, nije ni Bobi prva osoba s naših prostora koja je uspjela općiniti narod čije

su glavne strasti košarka, baseball i američki football.

Nismo novi brend

Spomenuli smo Dražena koji je uistinu bio iznad svih. Njegovu razinu možda nitko neće dostići. Pamti se i njegova briljantnost u finalu Olimpijade u Barceloni '92. protiv najjačeg tima ikad kojeg su predvodili **Jordan, Magic, Bird i Barkley**. No, i prije generacije Dražena (kojeg su Ameri od milja zvali Petro), **Kukoča i Divca**, bilo je nekoliko veli-

kih NBA imena domaćih korijena.

Davne su '70. San Diego Rocketsi, koji se danas nalaze u Houstonu, draftirali mladu nadu iz Michigana hrvatskog podrijetla, **Rudya Tomjanovicha**. Kao igrač Rocketsa rangirao se treći po redu u povijesti tog kluba u postignutim poenima, dva mjesta iza legende **Hakeema Olajuwona**. Pet puta je sudjelovao u All-Star utakmici, a više je postigao kasnije kao trener. U dvije godine kada je Jordan bio umirovljen prvi puta, odveo je svoj tim, ovaj put već preseljen u Houston, do NBA šampionata '94. i '95. Vrhunac trenerske karijere dostigao je 2000. u Sydneyju, gdje je američka reprezentacija osvojila olimpijsku zlatnu medalju.

Još davnije, '46., u profesionalnu ligu NBL, preteču NBA, ulazi **George Mikan**. Rodom iz Illinoisa, a porijeklom iz Hrvatske, najviše se proslavio igrajući za Lakerse, koji su tada još bili u Minneapolisu. Jedan je od 50 najboljih igrača svih vremena. Karijeru je završio '56., a nisu ga bili zaboravili ni 40 godina kasnije kada se 1996. pojavio na naslovnici »Sports Illustrateda« uz **Kareema Abdul-Jabbara i Shaquillea O'Neala**. Tada je Shaq bio nova zvijezda, a uspoređivali su ga upravo s ove dvije legende Lakerse. Inače, te iste godine kada se povukao iz NBA upustio se u politiku, te bio republikanski kandidat za američki Kongres. Izgubio je ali tijesno, s 48 posto glasova.

Tomislav Perušić

HRVATI I SRBI U NBA

Osim već navedenih, među onima koji u NBA igraju ili su igrali su i sljedeći igrači:

Iz Srbije – Nemanja Bjelica, Nikola Jokić, Žarko Paspalj, Predrag Danilović, Aleksandar Đorđević, Predrag Stojaković, Željko Rebrača, Darko Miličić, Nenad Krstić, Miroslav Raduljica...

Iz Hrvatske – Krešimir Ćosić, Dino Rađa, Stojko Vranković, Žan Tabak, Bruno Šundov, Gordan Goriček, Zoran Planinić, Mario Kasun, Damir Markota, Roko Leni Ukić, Damjan Rudež...

GEJMERSKI KUTAK

The Binding of Isaac

Kako funkcionira spoj infantilnog djeteta, zastrašujućih čudovišta u podrumu, biblijskih priča te indie igrice? Zapravo, po odgovoru igrača i kritičara – fantastično! »The Binding of Isaac« igrice je koja svoju priču bazira na onoj biblijskoj o Abrahamu i njegovom sinu Izaku – Bog traži od Abrahama da žrtvuje svog sina kako bi dokazao svoju posvećenost te ga zaustavi tik pre nego što žrtvu počinu. U uvodu igrice »The Binding of Isaac« vidimo sličnu priču – majka i sin žive u običnoj kući, naizgled živeći sretan život. Majka prati kršćanske programe, dok se Izak igra svojim igračkama. U nekom trenutku Izakova majka čuje glas koji joj govori kako je njezin sin postao korumpiran grijehom, te ga mora odvojiti prvo od svega što je zlo, zatim ga mora u potpunosti izolirati, a na kraju ga i žrtvovati kako bi dokazala svoju posvećenost. U igrici, doduše, Bog ne zaustavi Izakovu majku – naprotiv, u uvodu vidimo kako Izak pronalazi otvor u podu koji ga vodi do podruma, te tako igrice započinje.

Borba suzama

Mračno i je živo, zar ne? Izak se pronalazi u podrumu koji je sačinjen iz više soba. Svaka

soba sadrži neke neprijatelje: od muha, do deformiranih bataka, pa sve do deformiranih glava i čovječuljaka (koji izgledaju mnogo manje neugodno zbog prijateljski nastrojene grafike), protiv kojih se Izak bori – svojim suzama. Dakle Izak plačući ubija ova stvorenja, koja ga iz sobe u sobu pokušavaju eliminirati. Na kraju svakog nivoa, Isaac se naravno obračunava i s finalnim, većim neprijateljem – tzv. bossom. Svaki nivo sadrži i posebne sobe, kao što su zlatna soba u kojoj Izak dobiva pomoćne stvarčice koje ga čine jačim ili mu daju određene bonuse, prodavaonica u kojoj igrač može kupiti bombe, ključeve ili druge pomoćne predmete, koristeći novac koji je sakupio na nivou, spavaća soba u kojoj se Izak može odmoriti itd.

Bizarni prizori

Dakle, Isaac bježi od svoje majke koja ga želi žrtvovati, te se na kraju s njom konačno i obračunava, što je jedan od bizarnijih prizora u igrici. Međutim, kako igrice napreduje, igrač može primijetiti da s ovom pričom nešto nije sasvim u redu. Prelazeći s jednog nivoa na drugi, vidimo mini-klip Izaka, skupčanog na podu, sa suzama u

očima, kako se prisjeća događaja iz svog djetinjstva. Ovi događaji variraju: od Izaka koji grli majčine noge dok ga ona odguruje od sebe, preko Izaka koji je maltretiran od svojih vršnjaka, Izaka koji pokušava šarmirati svoju simpatiju te biva ismijan, do prizora u kom se čini da je Izak zarobljen u nekakvom kovčegu. Sve u svemu, čini se da priča nema samo jednu verziju. Čitava prva varijanta – u kojoj je majka zli entitet koji pokušava ubiti svog sina, postaje još manje uvjerljiva nakon što, otključavajući nove nivoe i napredujući u igri, igrač pobjeđuje kasnije finalne neprijatelje, bossove, kao što su Izak sam, Sotona ili Izakovo mrtvo tijelo.

Novi klipovi

Svaka pobjeda protiv finalnih neprijatelja, odnosno svaki put kada igrač pobijedi igru te otključa nove nivoe, otključaju se i novi klipovi, koji priču upotpunjuju ili bar razotkrivaju. Jedan od krajeva prikazuje Isaca koji čita Bibliju, te ugleda mračnu sjenu pogledavši se u zrcalo. Nakon toga se okrene k zlatnom kovčegu koji leži u jednom od kutova sobe. Ako povežemo ovo s jednim od mini prizora kad igrač prelazi s nivoa na nivo, te s činjenicom da je Izakovo mrtvo tijelo jedno od finalnih neprijatelja, definitivno možemo uvidjeti kako priča nije sasvim crno-bijela.

A sve ovo je samo priča koja veže igricu, koja se tokom igranja, u suštini, i ne primijeti. Ono što »The Binding of Isaac« čini toliko dobrim je njegova mogućnost da se igra iznova, iznova i iznova i kakav osjećaj uspjeha i samozadovoljstva ti daje, kada jednom pobijediš. U igri je trenutno više od 500 pomoćnih predmeta koji Izaka modificiraju i daju mu bonuse, koji su kroz svaku igru drukčiji. Osim toga, kroz svaku igru mijenja se i izgled nivoa, raspored soba te neprijatelji u njima, stoga je svaki nov započet krug potpuno novo iskustvo. Igra je ispunjena kompleksnim mehanizmima koji često prate logiku: visok rizik – velika nagrada, ali su ujedno i vrlo laki za praćenje, učenje i razumijevanje. Bez obzira na svoju mračnu tematiku i laganog grafičkog stila, igra može privući igrače od sedam do sedamdeset sedam godina. Svaki novi nivo uzburkat će vam krv u žilama, a svaki novi napredak vas učiniti tim više motiviranim da konačno dođete do kraja.

Ivan Kovač

DAVID ICKE, BRITANSKI PUBLICIST

David Icke bio je nogometaš, sportski komentator na BBC-u, glasnogovornik britanske Stranke zelenih te je stime stekao zavidnu reputaciju i popularnost. No krajem 80-ih godina prestao se time baviti, te početkom 90-ih značajno mijenjao svoj život. Njegova osobna preobrazba se desila kada je uspostavio kontakt s jednom iscjeliteljicom, te kad je u Peruu doživio mistično iskustvo koje ga je, kako i sam kaže, otvorilo za mnoge spoznaje o sebi i o svijetu u kojem svakodnevno živimo. Nakon tog iskustva ubrzo se vratio kući i počeo pisati knjige, držati predavanja i putovati cijelim svijetom.

Kontrolirajuća elita

U početku su ga mnogi ismijavali i držali luđakom jer je govorio o globalnoj uroti, gdje manje od 1 posto svjetskog stanovništva kontrolira ostatak svijeta putem medija, banaka, korporacija, religija i drugih sustava kontrole, gdje je ta globalna elita poznata i pod imenom: »Iluminati«. Icke je dobio veliku pozornost nakon izlaska njegove knjige »Najveća tajna« (The Biggest Secret) gdje je napisao kako se hladnokrvnom računicom određuje tijek nekog rata od »elita« i napadaju zemlje koje žele postati potpuno neovisne od ostatka svijeta, kako energetski tako i financijski. U planu »elite« je da se provede agenda koja želi totalnu kontrolu kao što ju je opisao **Orwell** u svojoj knjizi »1984«, da se populaciji nametne

Teorija urote ili činjenice o kontroli svijeta?

Prema Ickeu, urota globalnih razmjera na djelu je već tisućama godina, a da mi toga uglavnom nismo svjesni. Elita odabranih vlada svijetom...

jedna svjetska elektronička valuta, mikročipovano stanovništvo, svjetska vojska, svjetska država i jedna svjetska religija. Icke u knjizi donosi i poglavlje naslovljeno »Ne spominji gmazove«. U uvodu tog poglavlja napisao je: »Jeste li spremni za ovo? Bilo bi mi draže da vas nisam morao upoznati sa sljedećim informacijama stoga što dodatno kompliciraju priču i izlažu me masovnom podsmjehu. Ali neka im. Ukoliko me dokazi nekamo vode, tamo ću i ići.«

Povezanost događaja

On drži da mnogi veliki događaji u svijetu nisu slučajni i odvojeni jedni od drugih. Primjerice, rušenje »blizanaca« 2001. godine u New Yorku, invazija Američke vojske na Bliski istok, pojava epidemija kao što su SARS, ptičja gripa, svinjska gripa, ebola. Nadalje, rast broja oboljelih od raka zbog loše ishrane, GMO-a, elektromagnetnog smoga koji utiče na ljudski biološki ciklus. Stvaranje straha od medija, loša ekonomska situacija, teroristički napadi u velikim metropolama i aktualna izbjeglička kriza. On govori o tomu kako vidi pozadinu tih velikih događanja. Nakon što pogledate neka predavanja Davida Ickea ili još bolje nakon čitanja nekih njegovih knjiga, možemo ustvrditi i da su svi ovi događaji povezani, da nisu slučajni i da idu k jednom cilju. Stoga se prema Ickeu počelo mnogo ozbiljnije gledati i o njegovim teorijama promišljati s dužnim poštovanjem.

Njegova najnovija istraživanja vode nas u još dublja shvaćanja ove globalne manipulacije i kontrole, a isto tako nam govore da živimo u jedinstvenom vremenu gdje može doći (a već se i dešava) do svjesnog buđenja cjelokupnog čovječanstva. Gdje ćemo opet spoznati sami sebe i svijet oko nas, te ga učiniti boljim mjestom za život.

Ickeove teorije neki smatraju neosnovanim i neistinitim. S druge strane, ima i onih koji ih uvažavaju. Kako biste donijeli vlastiti sud o onomu što govori i piše, najbolje da se sami upoznate s njegovim knjigama, predavanjima i intervjuima (gostovao je više puta i u HRT-ovoj emisiji »Na rubu znanosti«, što se također može naći na youtubeu).

Danijel Ostrogonac

POGLED U BUDUĆNOST

ŠTO ĆEMO SVE PROPUSTITI?

Budućnost nam sprema mnoge zanimljive stvari, ali koje najvjerojatnije nećemo doživjeti

Osim onoga što nam budućnost već sprema: hoverbordova (i druge leteće ili levitirajuće superkul stvari), lightsabera i puno drugih zanimljivih stvari, tu su one stvari koje možda ne možete zamisliti ili ne razmišljate o njima a definitivno ih vrijedi spomenuti, jer definitivno nisu samo plod nečije mašte! A koje najvjerojatnije nećemo doživjeti. Evo za uvod jedne: godina 6009. će biti prva godina (nakon 1961.) kada ćemo moći brojke okrenuti naopačke a da nam se one ne promijene. A sad krenimo dalje...

Zeitpyramide

Iskreno se pitam je li itko čuo za ovo. Zeitpyramida ili Vremensku piramidu. U Wemdingu je piramida koja je, blago rečeno, u izgradnji. Preostaje još nekih 1167 godina. A svoj je put započela 1993. godine. Kvaka je u tome da se svakih 10 godina postavi po jedan blok – od ukupno 120... Sretno im bilo. Ali čak i ta generacija koja postavi završni blok neće dočekati sljedeću stvar na našoj listi.

Back to the Chernobyl

Svima je poznat Chernobyl (manje njih zna pravilno ga napisati) po svojoj strašnoj nuklearnoj katastrofi. Zona oko područja grada još uvijek ima prevelik nivo radijacije koji se neće smanjiti do godine 4000. Zapravo neće ni u 5000. a vala ni u 6000. Ni u njenoj skorij budućnosti već će opet biti siguran najvjerojatnije negdje u godini

22.000-oj. No, i prvi naseljenici novo-sta-rog Chernobyli će biti previše mladi za našu sljedeću »zvjezdanu« stvar.

Zvjezdana budućnost

Ne za 20000 godina, ali za nekih milijun godina, zvijezde poput Betelgeuse i Eta Carinae će eksplodirati s predivnim superno-vama koje će biti vidljive sa Zemlje. Toliko će biti jake svjetlosti da će u noći sijati jače od Mjeseca, a dva tjedna će danju izgledati kao da Zemlja ima dva Sunca! Pravo da vam kažem... blago njima. Ali, čak i oni će imati stvari koje će ih preteći. Jer ono što slijedi nije zvjezdani prizor. O ne, oni će propustiti galaktički prizor.

Spajanje galaksije

Za ovaj prizor treba čekati p unih 3,75 bilijuna godina. Naime, u našoj galaksiji, zvjezdano nebo promatrano noću sastoji se od ogromnog broja zvijezda koje izgledaju kao kapljice mlijeka po nebu. Što je zapravo i razlog zašto ona nosi ime Mliječni put. Ali sve galaksije su nazvane po... mlijeku: Mliječno laktoza, laktik, galaktik, galaksija. I svaki od tih kapi mlijeka (čitaj zvijezda) koju vidiš na nebu je u našoj galaksiji. Ali posmatranjem se može vidjeti i nešto malo veće. Odnosno nama s velike daljine promatrano izgleda veoma sitno (vidi na youtubeu: »A bit of Fry and Laurie – Idiots on the Street«), no, gledajući možemo vidjeti da je to malo veće zapravo druga galaksija. Ona je udaljena od nas 2,5 mi-

lijuna svjetlosnih godina – što je jako jako daleko. Uzmite u obzir da svjetlosna godina nije vremenski pojam. Ta galaksija zove se »Andromeda« i ima duplo više zvijezda nego li naša. I ide prema nama! (Što je zabavni dio.) Ona se kreće brzinom od 300 kilometara u sekundi. Izgleda puno, ali je izuzetno malo. Bit će nam potrebno 3.75 bilijuna godina da se zblizimo. A za 4 bilijuna godina, zvjezdano nebo će biti kao ništa do sada viđeno (na našu žalost).

Polagana nestajanja

Zbog toga što se Mjesec udalji od Zemlje 1 cm svake godine, za 6 bilijuna godina, Mjesec više neće biti tako blizu Zemlje da skroz blokira Sunce. Budući potomci, nasljednici ljudi nikad neće imati priliku doživjeti ljepotu potpunog pomračenja. Isto tako, oni neće doživjeti Niagarine vodopade, koji svake godine erodiraju za oko jedan metar unazad. Polako ali sigurno do godine 52.000-te od vodopada ostatak će samo voda. Planina Rushmore svakih 10.000 godina erozira za 1 inch. Što bi značilo za oko 7 milijuna godina, baj baj planina. I Saturnovi prstenovi, polako ali sigurno bivaju privučeni ili odbačeni u svemir, te će za nekih 50 do 100 milijuna godina nestati.

Ali nemojte biti FOMO – Fear Of Missing Out. Tj. imati strah od propuštanja. Jer koliko god oni vidjeli, toliko će i propustiti. Vidjeti »Pink Floyd« uživo, početak interneta. Ili bolje, zalazak sunca. Živite ovaj moment. Sada. Jer je to ono što će mnogi propustiti.

Ivan Čavrgov

Noćni život »zlatnoga grada«

Jesu li samo bogata povijest, arhitektura i muzeji ono što privlači turiste?

»Zlatni grad«, »Grad tisuću tornjeva« i još mnogo naziva savršeno opisuje glavni grad Češke koji svojom poviješću i arhitekturom prednjači među europskim prijestolnicama. Što običi u Pragu? Pa svakako sve ono što se preporuča u turističkim brošurama; Karlov most, Hradčane, Astronomski sat, Stari grad, Malu stranu, Židovsku četvrt, muzeje... No, jesu li samo povijest, muzeji i arhitektura ono što privlači turiste? Što je ono što mnoge turiste (posebice mlade) privlači da stalno posjećuju ovaj grad koji je u 2015. godini imao više turista i noćenja nego, primjerice, cijela Hrvatska. Ono što Prag izdvaja od drugih europskih gradova jesu veće mogućnosti provoda i noćni život koji doslovno ne prestaje.

Cijena noćnog života je povoljna čak i za naše uvjete, a aranžmani nisu skupi (tri noćenja s prijevozom i doručkom je oko 70 eura). Povoljne cijene hrane i pića uz dosta klubova za izlazak (većina su otvorena radnim danom do 4 ujutru, a vikendom do 6) osiguravaju dobar provod. Stoga ne čudi što su barem 50 posto posjetitelja klubova stranci.

Dnevna smjena

Nakon obilaska grada odmor u vidu hrane i pića treba potražiti u pivnicama dok

klasične restorane i kafiće treba preskočiti, jer se ni po čemu ne razlikuju od onih u Srbiji. Pivnica ima stvarno mnogo i svaki put se pronađu neke nove. No, za one koje u Pragu borave prvi put treba izdvojiti tri najpoznatije: »U Vejvodu«, »U Fleku«, »U Pravaznice«. Sve ove pivnice se nalaze na 10-tak minuta hoda jedna od druge, tj. nalaze se u strogom centru grada a otvorene su od 10 ujutru do ponoći. U Češkoj slobodno izbjegavajte hranu koju imate i u Srbiji, stvarno je glupo jesti pizzu, pohano meso, roštilj... pored čeških specijaliteta poput kobasica, pečene kolenice, čeških gulaša ili raznih vrsta tijesta punjenih mesom. Isto tako slobodno preskočiti, »heineken«, »stellu«, »tuborg«... već se treba posvetiti pivu poput »pilsner urquel«, »kozel«, »plzensko«, »krušovice« kao i mnogim drugim koje proizvode lokalne pivnice. Što se tiče cijena hrane za jedan dobar ručak trebat će vam od 8 do 10 eura dok je pivo u većini pivnica oko 1,5 eura. Ako netko ima volje (ili je već boravio u Pragu i obišao gorenavedene pivnice) na 20-ak minuta pješaćenja od strogog centra cijena ručka je osjetno manja, posebice u pivnicama koje imaju samo dnevni menu, gdje je cijena ručka oko 5 eura a pivo 1 euro. Možete probati i kobasice sa štandova, kvalitetne, ukusne a cijena im je oko 2 eura. Inače pivnica »U Fleku« važi za okupljalište mladih iz Hrvatske, jer je u ovoj pivnici 1911. nekolicina studenata iz

Splita osnovala Nogometni klub »Hajduk« o čemu svjedoči i spomen ploča koju je postavilo tamošnje Veleposlanstvo Republike Hrvatske.

Noćna smjena

U Pragu ima dosta klubova gdje puštaju rock glazbu, a oni važe i za jedne od najpopularnijih u gradu. Svi oni se nalaze u strogom centru, ulaz se ne naplaćuje, a zatvaraju se ujutru. Primus inter pares među rock klubovima jeste »Harley's bar« čiji su »zaštitni« znakovi glasoviti motor i piće »Jack Daniels«. »Hard Rock café Praha« također je dio globalnog lanca klubova, nalazi se na tri razine i najveći je rock klub u Pragu. A pokraj »Hard Rocka« je »Coyotes bar Praha«, gdje prava zabava počinje poslije ponoći. »George & Dragon« je engleski klub sređen u engleskom stilu s potpisanim dresovima engleskih nogometaša, crvenom govornicom, slikama **Churchilla**, **Thatcherice**... a od stalih klubova se osim po enterijeru izdvajaju po tomu što imaju odličnu rock svirku uživo. Ovi klubovi su samo jedni od mnogobrojnih, ali sasvim dovoljni za cjelonoćni provod. I još jedno upozorenje koje važi za sve klubove: kada čujete da konobari udaraju u veliko zvono možete prići šanku, slijedi besplatna žestica.

Dario Španović

GLAZBENI INTERVJU: »MANGROOVE«

PUNJAČI BATERIJA ZA DUŠU I TIJELO

Naše pjesme odišu pozitivnom energijom, ne radi se naravno o narodnom veselju nego o punjačima baterija za dušu i tijelo

»Mangroove« je neo soul funk bend iz Zagreba čiju okosnicu čini kreativni duo – **Toni Starešinić** i **Željka Veverec**. Nedavno su izdali treći studijski album pod nazivom »Sami«. Njihov singl »Pokušaj« u duetu s **Dadom Topićem** i **Igorom Geržinom** osvojio je hrvatske top ljestvice. Osim autorskih pjesama, Mangroove su na ovaj album uvrstili i dvije obrade »Human Nature« **Michaela Jacksona** te Gibonnijevu »Vesla na vodi«. Na naša pitanja odgovarao je Toni Starešinić.

KUŽIŠ!?: Novi album je izašao nedavno, koliko je sličan ili različit od prethodna dva albuma, i koliko ste zadovoljni njegovim prijemom?

Novi album »Sami« je izašao prije mjesec dana, na neki način se nadovezuje na prošli album ali opet donosi dosta noviteta. Prvi put imamo duete, prvi put smo snimili i obrade, prvi put smo i napravili omot za vlastiti album. Mi smo super zadovoljni, mislim da nam je to najbolji i najzreliji album. Album sadrži deset pjesama i jedan bonus »Human Nature«, pjesmu koju je proslavio Michael Jackson. Album smo snimili u AVID i Kramasonik studijima. Producirao ga je **Zvonimir Dusper Dus**, svestrani producent, instrumentalist i kompozitor koji je producirao mnogo odlične glazbe, a mnogi ga pamte i po odličnom duetu Eddy & Dus s kojim su proputovali svijet.

KUŽIŠ!?: Imali smo prigodu čuti singlove s novog albuma »Ljubavnu«, »Pokušaj«... Kakve su ostale pjesme na albumu, kakva je tematika?

Mislim da pjesme odišu nekom pozitivnom energijom, ne radi se naravno o narodnom veselju nego o punjačima baterija

za dušu i tijelo. »Piano Bar«, »Preludij«, pa »Vesla na vodi«, primjerice imaju tu moć iscjeljenja, svaki ulazak u dan s takvim pjesmama me napuni optimizmom i svi problemi iz svakodnevice se odjednom čine manji. Željka piše pjesme o ljubavi, o nama samima kao osobama suočenima samima sa sobom, o osjećajima, uspomena ali znaju uletiti i druge tematike.

KUŽIŠ!?: Kako nastaju vaše pjesme?

Sve pjesme radimo Željka Veverec i moja malenkost. Za neke je ona napisala i tekst i glazbu, neke smo napravili zajedno, par stvari sam i ja napisao ali te su uglavnom instrumentalnog karaktera.

KUŽIŠ!?: Ono što sam mogla primijetiti da na ovom albumu imate dosta duetskih pjesama, tj gostiju, kako ste se odlučili za takvu saradnju?

Takve su se desile pjesme, one su same tražile duete, nismo ih mogli spriječiti. Pjesma »Pokušaj« je pisana za duet koji je sa Željkom otpjevao legendarni Dado Topić, a »Vila 21« je jedna od naših prvih pjesama koja je čekala godinama da sazriju svi uvjeti da se snimi u najboljem izdanju. Pjesma je čekala i dočekala **Tedija Spalata** koji ju je vrhunski otpjevao u paru sa Željkom, pjesma kao da je pisana za njega. To je ispao pun pogodak. Na pjesmi »Probudi se«, koju je Željka napisala za svoju mamu, gostuje i njezina nećakinja **Ana Veverec** koja je na taj način otpjevala pozdrav svojoj baki.

KUŽIŠ!?: Kako biste opisali vaš glazbeni pravac?

To je malo teže pitanje, najlakše je napisati pop ili kako je danas moderno neo soul, ali mislim da nijedan izraz ne uspijeva opisati ni 50 posto onog što radimo. Na

ovom albumu možete čuti space jazz rock u »Preludiju«, blues i soul u »Pokušaju«, etno jazz u »Vili 21« pa i moderan nordijski jazz u »Vesla na vodi«. Stilski se baš ne opterećujemo kamo ćemo završiti, jer uspijevamo sve složiti u našu prepoznatljivu zvučnu sliku i glazbeni senzibilitet.

KUŽIŠ!?: Vi i Željka imate i druge glazbene projekte?

Nije »Mangroove« jedini bend u kojem sviramo. Željka vodi i svoj solo projekt »Željka At Ease«, ja pak vodim i svoj instrumentalni jazz rock bend »Chui« i sviram u još par bendova. Radim audiovizualne performance s »Beat Bustersima«, a u ljetnoj sezoni radim s obitelji u turističko-ugostiteljskim vodama. Željka pak radi na radiju, snima reklame, sinkronizira crtiće, glumica je, nastupila je u mnogo mjuzikala, piše priče, režira... Pokušavamo iskoristiti sve svoje talente i za sada nam nekako ide. Tu smo, radimo, stvaramo i napredujemo u svakom pogledu. Paralelno s »Mangrooveom« objavio sam i treći album »Chuija«.

KUŽIŠ!?: Svirali ste i na festivalima?

Sviramo po festivalima, festivali su najbolji koncertni način za doprijeti do šireg kruga publike. Odlično je iskustvo upoznati i druge glazbenike koji s vama nastupe taj dan na festivalu.

KUŽIŠ!?: Kada ćemo imati prigodu slušati/gledati vas u Srbiji?

Bili smo jednom u Beogradu na Musicology festivalu prije **Keziah Jonesa** i sad dogovaramo povratak u Beograd u sklopu promocije novog albuma. Taj koncert bi se mogao desiti krajem zime, a rado bismo došli i u Novi Sad. Ako nas možete nekome tamo preporučiti, eto nas!

Anita Klinac

NAJAVA

Bitipatibi u Zagrebu

Beogradski bend »Bitipatibi« održat će koncert 12. veljače u zagrebčakoј Tvornici kulture. Njihov prvi album »Lešnici divlji« bio je praćen veoma pozitivnim kritika-

ma. Album prvijenac će biti izveden u cjelini uz nekoliko potpuno novih pjesama, koje su nastale u međuvremenu. »U zvuku pjesama s albuma nema važnijih promjena, ali dosta osvježjenja stiže s novim članovima, s kojima snimamo drugi album«, istaknula je u najvi koncerta pjevačica i klavijaturistica skupine **Una Gašić**.

Goran Karan u Novom Sadu i Zrenjaninu

Poznati hrvatski pjevač **Goran Karan** održat će 14. veljače, na Valentinovo, kon-

cert u Novom Sadu, u Srpskom narodnom pozorištu. Ulaznice možete rezervirati na blagajni SNP-a (021-520-091) dan ranije, 13. veljače. Karan će nastupiti i u Zrenjaninu, u tamošnjem Kulturnom centru.

Prljavo kazalište u Subotici

Koncert popularnog hrvatskog benda »Prljavo kazalište« bit će održan 17. travnja u Dvorani sportova u Subotici, s početkom u 20 sati. Jedan od najpopularnijih rock bendova na prostorima bivše Jugoslavije prvi je puta nastupio u ovom gradu davne 1979. godine, na Omladinskom festivalu.

Ulaznice u pretprodaji, po cijeni od 1.000 dinara, mogu se kupiti do 2. veljače. Cijena redovne karte u pretprodaji,

iznositi će 1.200, a na dan koncerta 1.500 dinara.

Ulaznice se mogu kupiti na prodajnim mjestima u Subotici, u Corner shop-u (Dimitrija Tucovića 4), svakoga dana od 7 do 22 sata, u turističkoj agenciji »SAM« (Matka Vukovića 3a), od 9 do 17 sati, kao i putem interneta, preko portala Gigstix.

Ellie Goulding otvara Exit

Jedna od najpopularnijih pop pjevačica današnjice **Ellie Goulding** stiže na naše prostore i 7. srpnja će nastupiti na svečanom otvorenju ovogodišnjeg Exit festivala. Exit festival bit će održan od 7. do 10. srpnja na petrovaradinskoј tvrđavi,

vi, a zatim Exit Avantura putuje na Jadransko more radi trećeg Sea Dance festivala, koji će trajati od 14. do 16. srpnja. Osim Ellie Goulding, nastupe su već potvrdi-

li **Wiz Khalifa**, »Bastille«, »Stormzy«, »Lost Frequencies«, »Solomun«, **Robin Schulz**, **Nicky Romero**, »Zomboy«, »Wilkinson«, »Ms. Dynamite«, »Dub Pistols«, »Kensington«, »Feder«, **Sam Feldt**, »DJ Hype«, »Andy C, Modestep«, »Ivy Lab«, »Sub Zero«, »Tommy Four Seven«, »Antigone«, »Francois X« i »Shlomo«.

Ulaznice za Exit prodaju se po cijeni od 5.990 dinara, a Sea Dance od 3.990 dinara, dok cijela Exit Avantura staje 6.990 dinara. Više informacija na www.exitfest.org.

preporuka

GLAZBA: David Bowie – »Blackstar«

»Blackstar« je dvedeset peti i posljednji album legendarnog **David** **Bowieja**, objavljen na dan njegovog 69. rođendana i dva dana prije njegove smrti. Zbog ovakvog tragičnog slijeda događaja, album dobiva potpuno drugačiju boju i svrhu. Fascinantno je kako se većina albuma bavi motivima prolaznosti i kako ispituje smrt i kraj – kraj slave, kraj ljubavi, kraj života. Naravno, sada možemo reći kako je Bowie možda očekivao vlastiti kraj, ali njegova su se djela i ranije bavila ovakvim temama, isti melankolični senzibilitet se održavao u njegovim pjesmama desetljećima. »Blackstar« ne odudara mnogo od toga: utvrđuje Bowijev stil, njegov potpis u glazbenom svijetu i svijetu uopće. Tragičnost ne istupa iz albuma gotovo ni u jednom trenutku, čak i kada instrumental kulminira, Bowijev glas ostaje nadasve miran. Kao njegovo posljednje djelo, manifestira njegovu slavu i značaj u svom svojem crnom blještavilu.

Izdvajamo: »Blackstar«, »Girl Loves Me«, »Dollar Days«.

I. Kovač

FILM: Joy

Na popisu filmova nominiranih za ovogodišnjeg Oscara našlo se i novo ostvarenje **David** **O. Russela** »Joy«. U pitanju je treći filmski projekt na kojem surađuju Russell i **Jennifer Lawrence**, uključujući »Silver Linings Playbook«, koji je Lawrence donio prestižnu nagradu Oscar. Radnja filma »Joy«, inspirirana je istinitom pričom. Prati život Joy Mangano, samohrane majke, koja je početkom 1990-ih izumjela, sada već popularnu, magičnu krpu. Nakon što je postigla uspjeh s magičnom krpom, Joy razvija biznis koji će joj ubrzo donijeti milijune na bankovnom računu.

David O. Russell ponovno je okupio Jennifer Lawrence, **Bradleya Coopera** i **Robertu De Nira**, koji su bili dio glumačke postave u već spomenutom ostvarenju »Silver Linings Playbook«. Osim nominacije za najbolju žensku ulogu američke Akademije filmskih umjetnosti i znanosti, »Joy« je nominiran i za dva Zlatna globusa – za najbolju žensku ulogu i za najbolji film. Ukoliko vjerujete filmskoj struci, ali i meni, »Joy« vrijedi pogledati.

N. Balažević

KNJIŽA: Tvrđava

Meša Selimović je poznati književnik s Balkana, a kao što je karakteristično za ove prostore svatko ga svojata sebi, stoga ćemo ga mi svrstati u svjetske književnike jer je on bio iznad svega toga. U svojem romanu »Tvrđava« on govori o upravo tom svojatanju – narodnosti, zemlje, neba, bilo čega, jer ništa zapravo nije naše, sve nam je nametnuto od samog nastanka, stoga je naše pripadanje tome čisti apsurd. Selimović je dio života proveo u Bosni, a dio u Srbiji. Najpoznatiji je po svojim romanima »Derviš i smrt« i »Tvrđava«. Pripada modernizmu 20. stoljeća. Počeo je stvarati nakon Drugog svjetskog rata. »Tvrđava« govori o mladiću koji se vraća iz Hoćinske bitke, o Sarajevu u koje se vraća. O ljubavi, životu i smrti. Svevremenske teze i misli koje Selimović iznosi u svojim djelima, ostavit će vas bez teksta i navest će vas na pomisao da se svijet promijenio, ali da su ljudi ostali isti.

I. Rudić

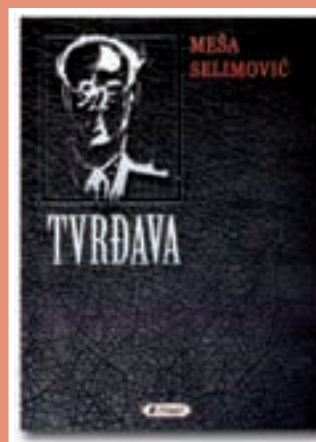

Foto: Vedran Jegić - Valencia